

פרשת השבוע

פרשת וַיְרָא, פרק י"ח – כ"ב, י"ח בחשוון
תש"פ, 15.11.2019

"פרשת וַיְרָא" – הפרשה הרביעית למניין פרשות ספר בראשית. פרשה שיש בה נושאים רבים שיעיבו עם ואמונה.

הפרשה מתחילה בשלושת האורחים שפוקדים כחום היום את אוהלו של אברהם. אברהם בן ה 99, כואב עדיין מברית המילה שביצע בעצמו שלושה ימים לפני כן, מפגין הכנסת אורחים למופת. המדרש מספר שלכל אחד מהאורחים, (שהיו מלאכי ה' מחופשים לבני אדם), היה תפקיד. האחד הביא מרפא לכאביו של אברהם, השני לבשר על לידת הבן יצחק הצפויה לשרה, והשלישי לטפל במשימת הריסת סדום ועמורה.

בהמשך הפרשה, מבוצעות כל המשימות שהוזכרו כאן. אברהם מחלים, ולמרות 100 שנותיו חוזר לתפקד כגבר רב-און (ותרם לאיציק מאנגר את המשפט הנצחי: "וברצון אלוהים, אפילו מטאטא יורה"). יצחק נולד, ישמעאל נזרק, וסדום ועמורה נחרבות.

אברהם מתגלה לנו בפרשה כדמות קשה לפענוח. בפרשת לוט בתחילת הפרשה, הוא מתייבב מול אלוהיו עם חוט שיזרה מוסרי נחרץ ועוצמתי. מתוכנח ומתריס מול אלוהים ואינו מקבל את הדין. דווקא כאשר בפרק האחרון של פרשתנו, אברהם מצוה ע"י אלוהיו להרוג במו ידיו את בנו יחידו, הוא אינו מתקומם, ומתגייס כולו לביצוע הצו האלוהי. מה הסיבה לכך? האם אברהם במבחן העקידה הוא גיבור פסגת האמונה האנושית הטהורה? או האם נכשל אברהם במבחן המוסרי הבסיסי ביותר הנדרש מאדם: "לא תרצח", ועוד ברצח הנורא מכל, רצח ילדך יוצא חלציק? בסוגיה זאת נטוש אלפי שנים וויכוח בין הפרשנים לדורותיהם.

התנועה הציונית החילונית הביאה את אתוס העקידה למקום חדש. אל המציאות הנוראה של מאבק הדמים הרב-דורי בינינו, צאצאי אברהם, יצחק וישמעאל. המחיר הנורא והמתמשך בחיי בנינו הצעירים, שחייהם מוקרבים על מזבח המאבק הקיומי על הארץ שלנו, על הגנתה, על כיבושה ועל גבולותיה.

הכרוניקה הבלתי מסתיימת של מלחמותינו ממלחמת העצמאות וכל תחנות הביניים העקובות מדם והרס, עד מהומות ימים אלה של בלוני התבערה, טילים באוויר, סכינים, אבנים, ירי וחומות גדר נפרצת שמסרבת לדעוך וקורבנותיה, מחזירה וממחישה עברי שוב היטב את אתוס וחווית העקידה. מהדין הציבורי והאישי הנמשך בעקידה עולה התחושה הקולקטיבית: נכשלנו וממשיכים אנו להיכשל בחובתנו העליונה כהורים מגוננים לשמור על רבים מידי מילדינו, ובבחירות שלנו בדרכנו, בצמתים שעברנו עד כה, שלחנו ושולחים רבים מידי מהם אל העקידה ומותירים אותם צעירים לנצח, ואת משפחותיהם עם רסיסי חורבות חייהם.

עבורי, אין סימן שאלה לגבי דמותו ותפקודו של אברהם במבחן העקידה. הוא נכשל כישלון חרוץ כאדם, כאב וכמנהיג!!!

מנהיגי עם, אומה ומדינה אינם רשאים לשלוח את בנייהם למוות. לעומת זאת, הם כן זכאים לתבוע מהם להיאבק ולסכן את החיים למען החיים, גם במחיר הנורא מכל שעשו להתרחש, המחיר של אובדן החיים. ההבדל בין השניים הוא ענק ומהותי. בין חברה שעל דגלה החיים, לעומת חברה שעל דגלה המוות.

רצח ראש הממשלה יצחק רבין התרחש לפני 24 שנה ב"ב בחשוון. הוא חל לפני כשבועיים, והוסיף ממד נוסף לאתוס ולמיתוס של עקידת יצחק. שירו של יהודה עמיחי שכאן, מבטא בעוצמה רבה את המציאות שצאצאי יצחק וישמעאל, בני אברהם, ממשיכים לחיות ולהקיז דם, והאייל שמסמל את השלום, ואת האנושי שבאדם, הוא הקורבן הנרצח. שבת שלום.

מדרש "מאיר פנים"

פרשת "וַיְרָא" – בראשית פרק כ"ב

(א) וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נֹסֶה אֶת

אֲבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: (ב) וַיֹּאמֶר

קַח נָא אֶת בְּנֶךְ אֶת יְחִידְךָ אֲשֶׁר אַהֲבָת אֶת יִצְחָק וְלֶךְ

לְךָ אֶל אֶרֶץ הַמִּצְרַיִם וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶחָד

הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֵי: (ג) וַיִּשְׁכַּם אֲבְרָהָם בַּבֹּקֶר

וַיַּחֲבֹשׂ אֶת חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי נְעָרָיו אֹתוֹ וְאֵת

יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּבְקַע עֲצֵי עֹלָה וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמָּקוֹם

אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים: (ד) בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא

אֲבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיְרֹא אֶת הַמָּקוֹם מֵרְחֹק: (ה)

וַיֹּאמֶר אֲבְרָהָם אֵל נְעָרָיו שְׂבוּ לָכֶם פֹּה עִם הַחֲמוֹר

וְאֲנִי וְהַנְּעָר גִּלְכָּה עַד כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁוָבָה אֲלֵיכֶם:

(ו) וַיִּקַּח אֲבְרָהָם אֶת עֲצֵי הָעֹלָה וַיִּשֶׂם עַל יִצְחָק בְּנוֹ

וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת הָאֵשׁ וְאֵת הַמַּאֲכָלֹת וַיִּלְכּוּ שְׁנֵיהֶם

יַחְדָּו: (ז) וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל אֲבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי

וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֲצִים וְאִיָּה הִשָּׂה

לְעֹלָה: (ח) וַיֹּאמֶר אֲבְרָהָם אֱלֹהִים יְרָאָה לוֹ הִשָּׂה

לְעֹלָה בְנִי וַיִּלְכּוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: (ט) וַיִּבְאוּ אֶל הַמָּקוֹם

אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבְנֶן שָׁם אֲבְרָהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ

וַיַּעֲרֹךְ אֶת הָעֲצִים וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל

הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֲצִים:

(י) וַיִּשְׁלַח אֲבְרָהָם אֶת יְדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכָלֹת לְשַׁחַט

אֶת בְּנוֹ: (יא) וַיִּקְרָא אֵלָיו מֵלֶאֶדָּה ה' מִן הַשָּׁמַיִם

וַיֹּאמֶר אֲבְרָהָם אֲבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי: (יב) וַיֹּאמֶר אֵל

תִּשְׁלַח יְדְךָ אֵל הַנְּעָר וְאֵל תַּעֲשֶׂה לוֹ מְאוּמָה כִּי עֵתָה

יִדְעֵתִי כִּי יְרֹא אֱלֹהִים אֶתָּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת בְּנֶךְ אֶת

יְחִידְךָ מִמֶּנִּי: (יג) וַיִּשָּׂא אֲבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיְרֹא וְהִנֵּה

אֵיל אַחֵר נֶאֱחָז בְּסֹבֵף בְּקִרְנָיו וַיֵּלֶךְ אֲבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת

הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ:

שלושה בנים היו לאברהם ולא רק שניים..

(יהודה עמיחי, מתוך: פתוח-סגור-פתוח)

שלושה בנים היו לאברהם, ישמעאל ויצחק ויבכה.

אף אחד לא שמע על יבכה, כי הוא היה הקטן

והאהוב, שהועלה לעולה בהר המוריה.

את ישמעאל הצילה אמו הגר. את יצחק הציל המלאך,

ואת יבכה לא הציל אף אחד. כשהיה קטן,

קרא לו אביו באהבה, יבכה, יבך, יבך הקטן

והחמוד שלי. אבל הוא הקריב אותו בעקידה.

ובתורה כתוב האיל, אבל זה היה יבכה.

ישמעאל לא שמע שוב על איל בכל ימיו.

יצחק שוב לא יצחק בכל ימיו

ושרה צחקה רק פעם אחת ולא הוסיפה.

שלושה בנים היו לאברהם,

ישמע, יצחק יבכה,

ישמעאל, יצחקאל יבכה-אל.

לפני 24 שנה, בצמידות לפרשה העוסקת בעקידת יצחק, נרצח יצחק רבין בעת מילוי תפקידו הנבחר כראש ממשלה. ההתבטאויות הקשות ששמענו השנה מפרופ' מבר-אילן, והקיטוב וההסתה בשיח הפוליטי כאילו רק מחריפים. העצרות והטכסים לזכר הרצח השנה כבר מאחורינו, אירוע ומועד שאנו כעם, מתקשים לייצר את ההסכמות לגבשו כמועד ממלכתי מכונן במדינת ישראל.

נביא כאן לזכרו יצחק רבין ז"ל שנרצח, קטע מהשיר "שלום חבר".

שלום חבר

מילים: יעקב רוטבלט

... בעודך טובל באש, ובשיר שלום פוצח
שם בחשך לשעת לשר, כבד המיתין המרצח

הכפר כלה הומה ו... לב אל לב נפתח כפרח
אקדחו טעון במוות, ועיניו קרות כקרח

ליל הסתו ירד על נגב, ערבה בוכה מנגד
גם למעלה אין מלים פשוטות יותר
שלום חבר.

קיבוץ רמת יוחנן

פרשת וַיִּרְא, פרק י"ח – כ"ב, י"ח בחשוון תש"פ,
15.11.2019

מסכת קבלת שבת

לכה דודי לקראת כלה
פני שבת נקבלה
שבת שלום ומבורך!

הדלקת נרות שבת:

"וּשְׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת,
לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדוֹרוֹתֵם בְּרִית עוֹלָם;
בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אוֹת הִיא לְעוֹלָם,
כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה'
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹשׁ."
(שמות ל"א 16-17)

שַׁבַּת שְׁלוֹם!

שירה:

הללויה

הללויה בצלצלי שמע
הללויה בצלצלי תרועה
כל הנשמה תהלל יה

הללויה.

שבת בכפר

מילים ולחן: מתתיהו שלם

נטו צללים על פני הגבעות,
ימות החול חלפו, עברו.
הרחק הרחק נצתו נגוהות,
כוכבי שבת מה יפו, נהדרו:

יום שבת, יום מנוחה, בארץ הברוכה.
שבתון!
לבשו הדר פני הכפר ביום השבת.

שלוות השקט בנר בשדה.
המחרשה תדם, תנוח.
בגן בחורש, זמר תועה,
נגון שבת אל היקום שלוח.

מי האיש

מילים: מתוך תהילים פרק ל"ד ; לחן: ברוך חייט

מי האיש החפץ חיים אהב ימים, לראות טוב:

נצר לשונך מרע, ושפתיך מדבר מרמה:

סור מרע ועשה טוב, בקש שלום וירדפהו:

חמדה

מילים דליה רביקוביץ'; לחן מוני אמריליו

שם ידעתי חמדה שלא היתה כמוה,

והזמן שהוא היה יום השביעי בשבת

וכל בדי אילנות היו מתעצמים לגבה.

והאור הלך מסביב שוטף כנהר לנבע

וגלגל העין את גלגל החמה חמד.

אז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.

הזהירו ראשי השיחים והאור לא ידע שבע,

נתך בגלי הנהר ובכל אדוותיו נצת,

אף ראשי היה בעיניו כתפוח זהב לבלע.

שושני נהר צהבות פצרו את פיהן לבלע

את אדוות הנהר בחופזן וגבעול השט,

ואותו היום היה יום השביעי בשבת

וכל בדי אילנות מתעצמים בתשוקה לגבה

ואז ידעתי חמדה שלא היתה כמוה.

מבחר שירים לקבלת השבת:

ירדה השבת

מילים: יהושע רבינוב; לחן: דוד זהבי

ירדה השבת אל בקעת גנוסר,
וניחוח עתיק בשוליה.
ויעמדו מסביב הררים שושבינים
לשאת אדרתה הזוהבת.
תעלינה יונים מפגרת הים,
קבל את רוחה הלוהבת.

נשקה השבת לראשו של הברוש,
לאזוב שבסלע נשקה.
ויהי הדרדר לשרביט של מלכות
על רמות דממה מרוגגת.
משך אז התור בקולו המתוק
חמדת כסופין מעדנת.

הרטיטה שבת בחנה הגנוז

עיני חלונות מכל עבר.

ותצאנה בנות אל הערב זמר

זמירות בערגה מצלצלת.

והיתה העדנה בבקעת גנוסר

לנשמת עבריות נאצלת.

כנפי היונה

מילים: נתן יונתן ; לחן: נחצ'ה חיימן

תלם אחרון וחשך בגנה

היום אמר את סוף המנגינה .

ערב חרישי חתם את התמונה

בין אור לחשך נחה השכונה

דגי אסף חכה אחרונה

הנה כבר יום ששי פנה .

שוקי העיר, כנפי היונה

לבשו כותונות לבנה .

השלחן מוכן ונאספו כלם

גרות דולקים עם יין וחלה

יום עמל פלה, ומה שלא נישלם

אולי נתחיל מחר מהתחלה .

דגי אסף חכה אחרונה...

